

**2010/2. DÖNEM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK
HUKUK SINAV SORU VE CEVAPLARI**

1- İş Kanununa göre kıdem tazminatı ödenmesinin koşulları ve miktarının hesabı konusunda bilgi veriniz.

Tanım: Kıdem tazminatı, kanunda belirtilen asgari bir çalışma süresini dolduran işçinin iş sözleşmesinin kanunda sayılan nedenlerden biriyle son bulması halinde, işveren tarafından işçiye yada mirasçılara ödenen bir paradır. İşçinin ise başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır.

Koşulları: İşçinin kıdem tazminatına hak kazanabilmesi iki koşula bağlanmıştır. **İş sözleşmesinin kanunda belirtilen nedenlerle feshedilmiş veya sona ermiş olması:** İşveren tarafından İş Kanununun 25 nci maddesinin II numaralı bendinde (ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri) gösterilen sebepler dışında feshi, İsci tarafından İş Kanununun 24 nci maddesi uyarınca feshi, Muvazzaf askerlik hizmeti dolayısıyla feshi, Bağlı buldukları kanunla kurulu kurum veya sandıklardan yaşlılık, emeklilik veya malullük aylığı yahut toptan ödeme almak amacıyla feshi. **kadın iscinin evlendiği** tarihten itibaren bir yıl içerisinde kendi arzusu ile sona erdirmesi.

En az bir yıl çalışmış olmak: Kıdem tazminatı için işçini en az 1 yıl süreyle aynı işverene bağlı çalışması gerekir. Bu tarih işçinin işe başladığı tarihtir.

2- Kanunların zaman bakımından uygulanması hakkında açıklama yapınız.

Hukuk kurallarının zaman bakımından uygulanması yazılı hukuk kurallarını ilgilendiren bir durumdur. Yazılı hukuk kurallarının ne zaman yürürlüğe gireceği ve ne zaman yürürlükten kalkacağı, yani uygulanmaya başlayacağı ve uygulanmasının sona ereceği anın belirlenmesi yazılı hukuk kurallarının zaman bakımından uygulama alanının konusunu oluşturur. Bu nedenle, hukuk kurallarının zaman bakımından uygulama alanıyla ilgili olarak, hukuk kurallarının yürürlüğe girmesi, yürürlükten kalması ve geriye yürüyüp yürümeyeceği durumları esas alınır. **Yürürlüğe girme;** Yasanın yürürlük tarihi genellikle yasa metninde belirtilir aksi halde yasalar Resmi Gazetede yayımlandıktan kırk beş gün sonra yürürlüğe girerler. **Yürürlükten kalkma;** Yine yasanın yürürlükten kalkacağı tarihte yasa metninde açıkça belirtilebilir. Buna açıkça yürürlükten kaldırma denilir. Ancak yasalar üstü kapalı (zımni) şekilde de yürürlükten kaldırılabilir. Bu iki şekilde olur. Önceki yasa genel, sonraki yasa özelse; sonraki yasa kendi alanına giren konularda önceki yasayı yürürlükten kaldırır. (özellik- genellik ilişkisi). Hem önceki hem de sonraki yasa genelse; sonraki yasa önceki yasanın kendisine aykırı kurallarını yürürlükten kaldırır.

Kanunların geriye yürümezliği ilkesi; Kanunlar geçmişe etkili olmaz yani geriye yürümez. Yani kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki olay ve kişilere uygulanır. Kazanılmış haklar saklıdır. Örneğin, çok eşli evlilikler, Medeni Kanunun kabulünden sonra da geçerli kalmıştır. Bu hukuk güvenliği ilkesinin zorunlu bir sonucudur. Bu hem özel hukukta hem de kamu hukukun da geçerlidir.

3- Zamanaşımı kavramı, şartları, zamanaşımının durması ve kesilmesi konularını kısaca tartışınız.

Zamanaşımı; belli bir süre içerisinde alacağını talep etmemiş olan alacaklının alacağını dava yolu ile elde etme olanağını kaybetmiş olmasıdır. Zamanaşımına uğrayan alacak sona ermez fakat talep ve dava edilemez. Zamanaşımının iki koşulu mevcuttur. Alacağın zamanaşımına tabi olması ve zamanaşımı süresinin geçmesi.

* **Zamanaşımının Hak Düşürücü süreden Farkı:** Hak düşürücü süre hakkın sözleşme veya kanunen belirlenen süre içerisinde de kullanılmamasıdır. Hak düşürücü süreyi dava sırasında yargıç kendiliğinden dikkate alır.

* **Zamanaşımının Durması;** Zamanaşımını durduran bir sebebin varlığı halinde zamanaşımı işlemeye başlamaz, daha önce işlemeye başlayan zamanaşımı ise durur. (Örn. Hizmet sözleşmesi devam ettiği sürece çalışanların işverenlerinden olan alacakları.) zamanaşımını durduran sebeplerin ortadan kalkması ile birlikte yeniden işlemeye başlar.

* **Zamanaşımının kesilmesi;** kanunda sayılan sebeplerden birinin gerçekleşmesi halinde, zamanaşımı süresinin o ana kadar işlemiş olan kısmının ortadan kalkması ve sürenin baştan (sıfırdan) itibaren yeniden işlemeye başlaması demektir. Ör. Borçlunun borcunu kabul etmesi, borcuna sayılmak üzere bir miktar para, kefil veya rehin vermesi, dava açılması vb.

4- Hizmet akdinden doğan işçi ve işveren borçlarını sıralayınız.

İşçinin Borçları: İşgörme (hizmet) borcu, Çalışma Koşullarına Uyma ve İtaat Borcu, Sadakat Borcu.
İşverenin Borçları: Ücret Ödeme Borcu, İşçi sağlığını ve Güvenliğini Koruma Borcu, İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulunu Oluşturma Borcu, Eşit Davranma Borcu.

5- Türk ticaret kanununa göre limited şirketi tanımlayınız. Kuruluşu ile ortakların hak ve yükümlülüklerini kısaca belirtiniz.

Tanım: limited şirket, iki veya daha fazla gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulup, i ktisadi konularda faaliyet gösteren, şirket borçlarından ortakların sadece şirketin malvarlığı ile sınırlı olarak sorumlu olduğu, esas sermayesi muayyen ve bu sermaye ortakların esas sermaye paylarının toplamına eşit olan şirkettir.

Kuruluş işlemleri: Esas sözleşmenin yazılı olarak hazırlanması ve kuruculara ait imzaların noter tarafından tasdik edilmesi, Şirket esas sözleşmesinin 15 gün içinde ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde ilan ettirilmesidir.

Ortakların Hak ve Borçları: Limited şirketlerde her ortak koymayı taahhüt ettiği sermaye oranında şirkette pay sahibidir. Burada anonim şirketten farklı olarak her ortağın bir tek payı vardır. Payların karşılığı olarak verilecek senetler kıymetli evrak niteliğinde değildir. Bu senetler yalnızca ispat aracı olarak kullanılabilir. Limited şirkette payın devri mümkün olmakla birlikte güçtür. Pay devrinin yapılabilmesi için hem ortak sayısı hem sermaye itibarıyla dörtte üçlük bir çoğunluğun muvafakatine ihtiyaç vardır. Sermaye şirketlerinin özellikleriyle bağdaştırılmayacak kadar ağır olan bu oran, şirketin feshi için de geçerlidir.

Ortaklar, koymayı taahhüt ettikleri sermayeleri itibari değerleri oranında para olarak ödemek zorundadırlar. Noter aracılığıyla ve on beş günden aşağı olmamak üzere belirlenecek sürelerle iki defa yapılan ihtara karşın bunu ödemeyen ortak, şirketten çıkarılabilir. Ortakların sorumluluğu, taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlanmıştır. Ortaklar, sermaye koyma borçlarını yerine getirdikleri oranda sorumluluktan kurtulurlar.